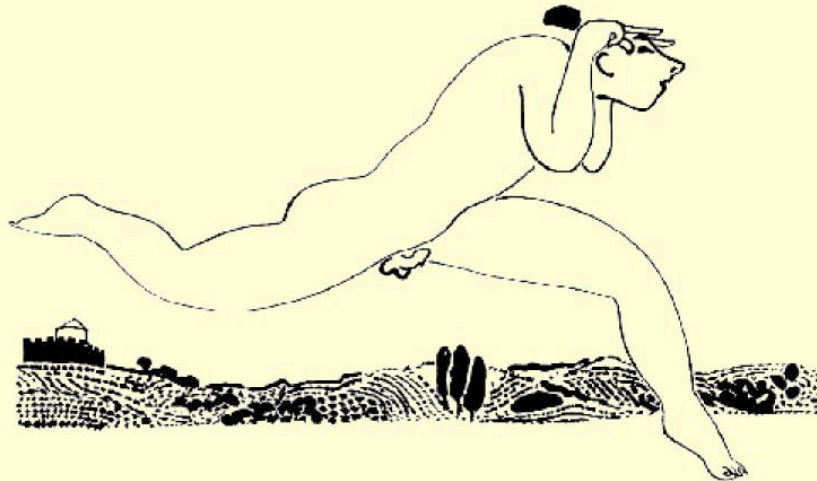

ISBN 90 5848 056 9

9 789058 480569

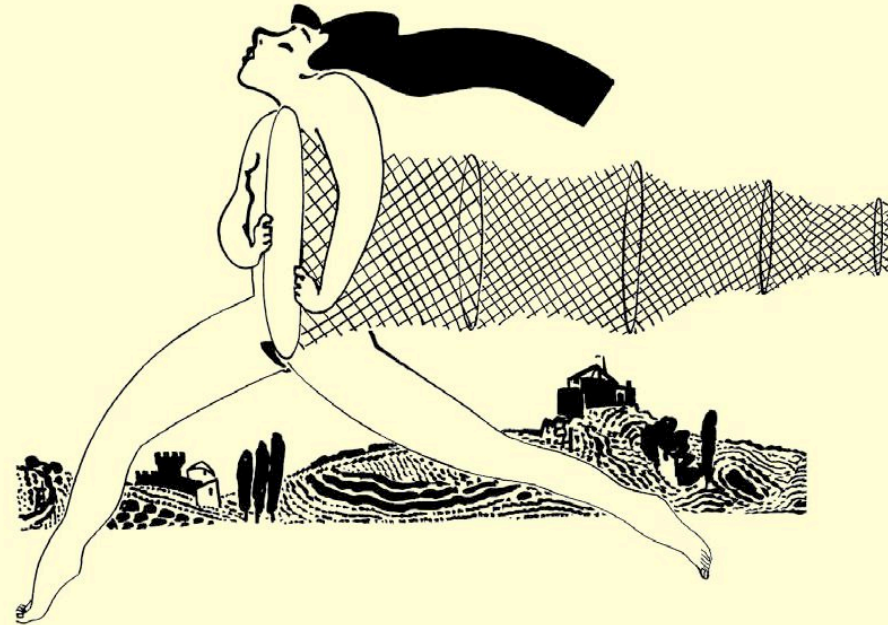
'Degenen die getrouwd zijn beweren dat ze vreugden, genietingen en gelukzaligheden ondergaan en menen dat geen andere vreugden daarmee vergelijkbaar zijn; maar naar elk afgewogen oordeel zijn deze vijftien vreugden van het huwelijk de grootste kwellingen, smarten en treurnissen, en vijftien van de grootste ongelukken die hier op aard bestaan, waarmee geen andere smarten gemeten kunnen worden.'

De 15 vreugden van het huwelijk

ANONYMUS

*De
15 vreugden
van het
huwelijk*

ANONYMUS

*De IS vreugden
van het huwelijk*

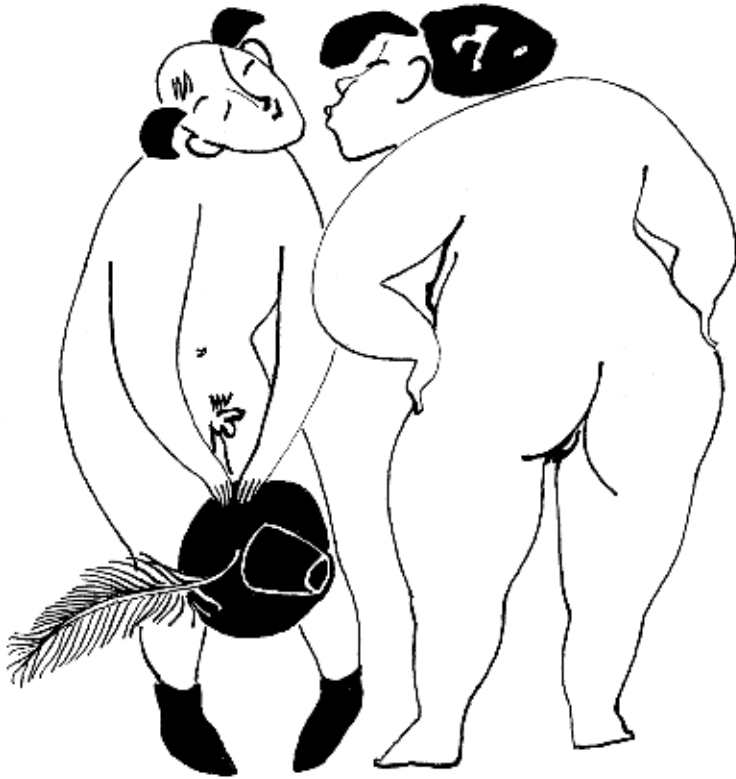
Vertaald door Ernst van Altena

Geïllustreerd door Peter van Hugten

's-Hertogenbosch

Proloog

Velen hebben zich ingezet om in lange verhandelingen en met groot gezag aan te tonen dat er voor de mens op aarde geen grotere gelukzaligheid bestaat dan te leven in vrijdom en vrijheid, dan over de eigen wil te beschikken zonder dwang. Naar de mening van dezen zou gezegd kunnen worden dat een mens niet wel bij zinnen is wanneer hij, de vreugden en genietingen smakend van zijn welvoorzien jeugd, uit vrije wil en eigener beweging en zonder enige noodzaak, de toegang vindt tot een eng en smartelijk cachot vol tranen, geweeklaag en angsten, en zich daarin stort. En als hij daar dan binnen is, wordt de ijzeren deur achter hem dichtgedaan en gesloten met zware grendels. En deze wordt zo zwaar bewaakt, dat hij er met geen smeekbeden of geldsommen nog door kan ontsnappen. En in het bijzonder dient men diegene als waanzinnig en van zinnen beroofd te beschouwen, die zich zo gevangen heeft laten zetten terwijl hij tevoren reeds het wenen en weeklagen had gehoord van de gevangenen die zich in het cachot bevonden.

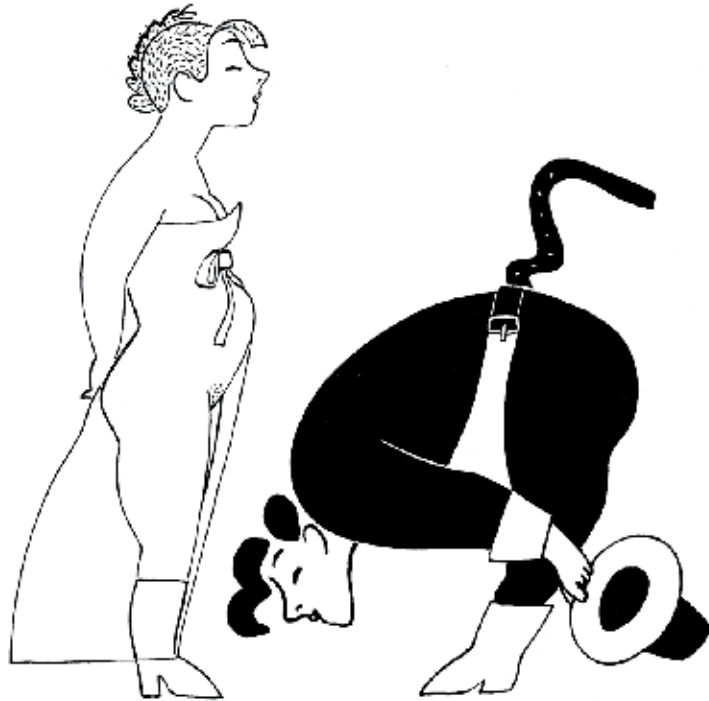
En omdat de menselijke natuur voor zichzelf vrijdom en vrijheid verlangt, is menig hoog heer en heerlijkheid te gronde gericht omdat de heer de vrijheid aan zijn onderdanen wilde ontroven. En ook zijn diverse metropolen en steden en diverse kleine volkeren vernietigd door ongehoorzaamheid, omdat ze te veel vrijheid

5

De vijfde vreugde van het huwelijk is als de goede man die is gehuwd, door het harde werken en de zorgen die hij langdurig heeft gedragen en verdragen, moe en mat is en als zijn jeugd sterk is afgekoeld; misschien heeft hij een vrouw van een hogere afkomst dan de zijne of die jonger is, want dat zijn twee oorzaken van gewicht. En niets is zo verderfelijker als verstrikt te raken in die twee stroppen, want dat zijn weerzinwekkendheden die mensen willen aangaan tegen rede en natuur in. Soms hebben ze kinderen en soms niet. Maar niettemin heeft toch de vrouwe zich niet zo gespannen als de edelman, die hard gewerkt heeft om het haar gemakkelijk te maken, want om haar stand wilde zij alles altijd luxueus en weelderig hebben. En als dat alles was geweest, maar nee, hij moest voortdurend hoger klimmen, omdat zij toch haar stand niet wilde degraderen; en de echtgenoot voelde zich zeer vereerd dat God hem de genade had geschonken haar aan hem te gunnen.

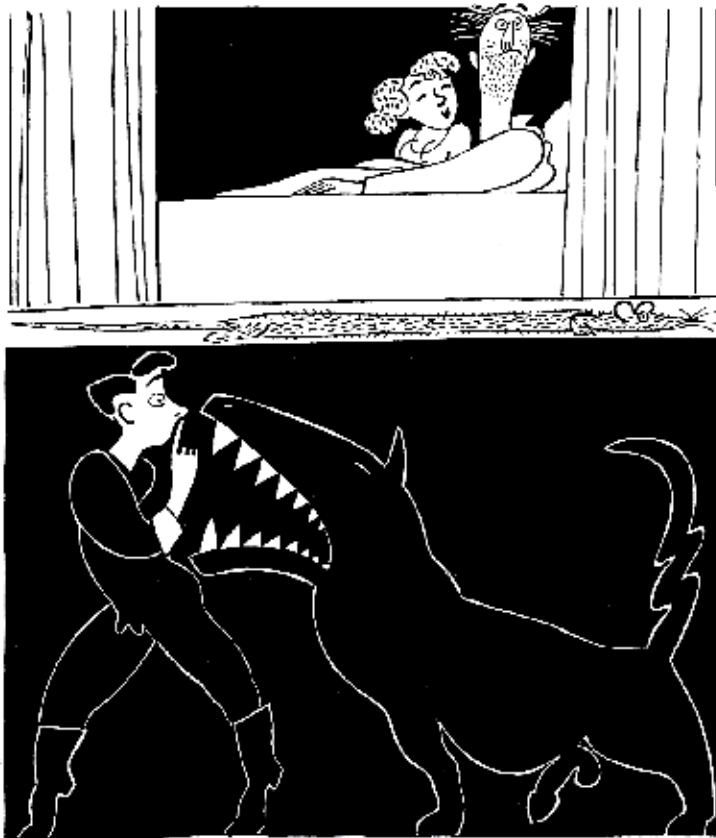
En vaak gebeurde het dat als ze samen ruzie maakten, zij hem dreigend zei dat toch haar vrienden haar niet aan hem gelaten hadden opdat hij ontucht met haar kon bedrijven en dat ze heel goed wist wat haar afstamming was. Ook zei ze dan dat als zij zou gaan schrijven aan haar broers of aan haar neven, die haar

omdat de vrouwe, als ze kan, hem wil doen huwen met het meisje, want hij is een rijk erfgenaam en nog eenvoudig en een melkmuil zelfs: en als de Martin van Kamerijk wordt hij dan ingesnoerd.* Hij komt de jonge maagden eens bezoeken en voelt zich goed op zijn gemak; hij is zeer blij van zin, want alle maagden hebben zich in het hoofd gezet hem in te palmen. Ze gaan aan tafel voor een rijkelijk maal. En na de maaltijd kiest de vrouwe zich een ridder of een schildknaap en gaat zitten en ook de anderen zetten zich om samen wat te praten en te grappen. De minnaar blijft dicht bij het meisje en samen praten ze; zoals dat gaat, komt hij steeds dichterbij en pakt haar hand en zegt haar: 'Bij God, mejuffrouw als u mijn gedachten eens zou kennen!' 'Uwe gedachten,' zegt zij, 'en hoe zou ik die kunnen kennen als u ze mij niet zegt? Denkt u soms,' zegt ze, 'dingen die u mij niet zeggen mag?' – 'Nee, op mijn erewoord,' zegt hij, 'ik denk geen dingen die ik u niet graag zou willen laten weten; maar ik zou heel graag willen dat u mijn gedachten ried zonder dat ik ze aan u geopenbaard heb.' – 'Waarlijk,' zegt zij dan lachend, 'u zegt daar dingen die niet kunnen bestaan.' – 'Als u dat wilt,' zegt hij, 'en als u er geen ongenoegen aan beleeft, zal ik ze u openbaren.' – 'Heer,' zegt zij dan, 'zeg mij maar wat u wilt, want ik weet zeker dat u mij slechts goede dingen zult willen zeggen.' 'Vrouwe,' zegt hij, 'ik ben maar een armzalig edelman en weet heel goed dat ik niet waardig ben u te mogen beminnen; want u bent mooi en nobel en gracieuus, vervuld van alle gaven die ooit door de natuur aan enig maagd geschonken zijn, maar als u mij de eer zou aandoen dat het zo kon zijn, dan durf ik te beweren dat uit vrije wil, met alle ijver en met al waartoe een man in staat is, ik u dienen zou en u nimmer zou laten vallen, wat er ook zou gebeuren, en ik uw eer meer zou bewaken dan de mijne.'

* De torenklok van Kamerijk wordt ieder uur geslagen door twee figuurtjes die een hamer hanteren, Martin en Martine. Martin heeft de gedaante van een boer met een overmatig ingesnoerd middel. Vandaar deze middeleeuwse uitdrukking, hier overdrachtelijk gebruikt.

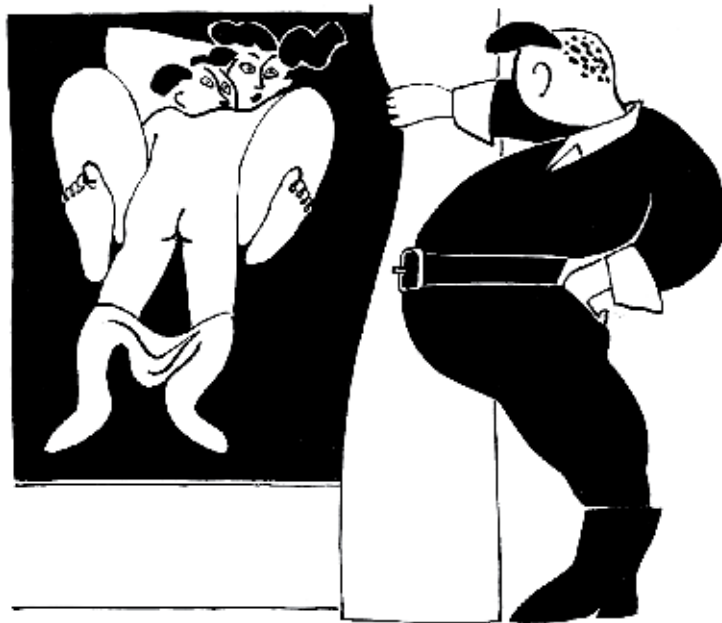
I2

De twaalfde vreugde van het huwelijk is als de jongeman zo lang heen en weer gegaan is dat hij de ingang van de fuik gevonden heeft en erin binnen is gegaan en er de vrouw gevonden heeft zoals hij zich die wenste. En waarschijnlijk was het hem wel mogelijk geweest een andere te vinden, maar dat wilde hij beslist niet, omdat hij meent dat hij beter voorzien is dan enig ander en omdat hij, toen het God behaagde dat hij haar vond, dolgelukkig was, want naar zijn mening is er geen gelijk aan haar; en als hij haar hoort praten, beroemt hij zich op zijn goede smaak en zijn bedachtzaamheid, hoewel ze zelf misschien niet eens weet wat ze bazelt.

Wellicht ook is de goede man zodanig dat hij geheel bereid is alles te doen wat zij hem zegt en zich te laten leiden door haar raad; en als er iemand zaken met hem doen wil, zegt hij: 'Ik zal erover spreken met mijn vrouwe, of met de vrouwe van ons huis.' En als zij het dan wil, gebeurt het; als zij het niet wil, gebeurt er niets; want onze goede man is zo goed afgericht dat hij zo sullig is als de os voor de ploeg. En zo voelt hij zich goed. Als hij een edelman is en de koning roept hem voor zijn leger op, dan gaat hij als de vrouwe het wil. En als hij zegt: 'Vriendin, ik moet in legerdienst', dan zal zij zeggen: 'Gaat u? En wat gaat u daar doen?'

I5

De vijftiende vreugde van het huwelijk, die ik aanwijs als de grootste en uiterste smart op de dood na, is als iemand tot zijn ongeluk zo lang rond de fuik gedraaid heeft dat hij de toegang heeft gevonden en er dan toevallig een vrouw in heeft getroffen die speelt en pret maakt en van de wereldse genoegens naar hartelust proeft. En dat blijft ze dan lang doen, totdat haar echtgenoot iets gaat vermoeden en het zich bewust wordt: en dan komen de ruzies en de kwellingen die bij zo'n toestand horen. Maar weet wel dat zij met haar uitspattingen niet ophoudt, wat hij ook aan ruzies met haar maakt, ja zelfs wanneer haar dood daarop zou volgen, zij gaat gewoon haar eigen gang in lustigheid, omdat ze daaraan is gewoon geraakt.

En dan gebeurt het dat de echtgenoot toevallig, ofwel omdat hij heel lang op de loer gelegen heeft, gezien heeft hoe de metgezel die haar aan haar gerief helpt als hij niet thuis is, binnengaat in zijn huis, waardoor hij in een drift ontsteekt van gram en angst, die hem naar de keel grijpt: woest en waanzinnig gaat hij haastig naar binnen en in de kamer waar zij zich bevinden en treft ze daar al bij elkaar aan, of bijna. Hij meent de arme waaghals van een metgezel te grijpen, die stomverbaasd is en zo verrast dat hij niets meer kan zeggen en zich niet verdedigen kan.